

A/PNL/404/16.6.2026

Nr.5559A/16.06.2026

ÎNTREBARE PARLAMENTARĂ

Către: Domnului Ilie-Gavril Bolojan, Ministrul interimar al Energiei

De la: Sebastian-Ioan Burduja, Deputat PNL, Circumscripția Electorală Nr. 42 București

Obiectul întrebării: Renegocierea jalonului din Planul Național de Redresare și Reziliență privind închiderea grupurilor pe cărbune și securitatea în aprovizionarea cu energie electrică

Prin jalonul 114 din Planul Național de Redresare și Reziliență, România s-a angajat la dezafectarea unei capacități de producție pe cărbune de circa 1.755 MW, eșalonată în 1.045 MW până la finalul anului 2025 și încă 710 MW până la 31 august 2026. Jalonul se înscrie într-un calendar mai amplu, care prevede ieșirea completă din cărbune, phase-out, până în anul 2032, și retragerea din sistem a întregii capacități pe lignit și huilă, de ordinul a 4.500 MW. Caracterul ireversibil al acestui jalon a fost întărit recent pe cale normativă, iar nerespectarea termenelor poate atrage penalități de până la circa 1,8 miliarde de euro. Miza financiară este uriașă. Miza de securitate energetică este și mai mare.

Problema este, înainte de toate, tehnică. O capacitate pe cărbune nu se înlocuiește unu la unu cu putere instalată în eolian sau în fotovoltaic. Un megawatt în panouri solare nu este echivalentul unui megawatt într-un grup termoelectric, pentru că primul produce intermitent, iar al doilea produce la cerere, dispecerizabil, în bandă. În serile de iarnă fără vânt, fenomen cunoscut în literatura de specialitate drept Dunkelflaute, producția eoliană și cea solară se apropie de zero exact atunci când consumul atinge vârful. În acele ore, sistemul se sprijină pe centralele clasice și pe import. Mai mult, grupurile sincrone pe cărbune, gaz, hidro și nuclear furnizează inerția sistemului, acea rezervă de stabilitate care ține frecvența în parametri în momentul unei avarii. Sursele racordate prin invertoare, eolianul și fotovoltaicul, nu oferă această inerție. Cu cât retragem mai multă capacitate sincronă fără să o înlocuim, cu atât sistemul devine mai vulnerabil la perturbații și mai expus riscului de avarie în lanț.

Esența problemei este de sincronizare. Prin același plan, cărbunele retras trebuia suplinit cu circa 1.300 MW în centrale noi și flexibile pe gaze și cu cel puțin 3.000 MW în regenerabile. Regenerabilele intermitente nu oferă, însă, putere fermă, iar centralele pe gaz în

ciclu combinat care ar trebui să preia rolul de bază al cărbunelui nu sunt încă toate în funcțiune. Reactoarele 3 și 4 de la Cernavodă nu vor produce energie mai devreme de 2033-2034. Între momentul retragerii cărbunelui și momentul intrării efective în funcțiune a înlocuitorilor fermi se deschide un gol de putere dispecerizabilă, un interval de mai mulți ani în care sistemul rămâne descoperit tocmai pe segmentul cel mai sensibil, cel al vârfurilor de consum din iernile grele. Avertismentele de adecvanță ale operatorilor de transport și sistem din regiune nu pot fi ignorate, cu atât mai mult cu cât statele vecine, de la care am importa, traversează aceeași tranziție și pot fi, în același timp, deficitare.

În România s-au închis, din 2009 până în 2022, capacități de producție de peste 7.000 MW, echivalentul, ca putere, a aproape zece reactoare de la Cernavodă. Continuarea acestui ritm, fără înlocuitori operaționali și fără o rezervă strategică, nu este o politică de mediu responsabilă, ci o expunere directă a securității energetice naționale și, implicit, a fiecărei gospodării care plătește factura și are nevoie de căldură și de lumină în miezul iernii. Soluția de bun-simț tehnic este conservarea acestor capacități în rezervă rece, prin mothballing, astfel încât să poată fi repornite la nevoie, în locul dezafectării ireversibile care ne lasă fără plasă de siguranță.

Având în vedere aceste considerente, în temeiul art. 112 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și al art. 194-201 din Regulamentul Camerei Deputaților, cu modificările și completările ulterioare, vă adresez, în scris, următoarele întrebări:

1. Care este stadiul demersurilor de renegociere a jalonului privind închiderea grupurilor pe cărbune și ce poziție susține Guvernul în relația cu Comisia Europeană?
2. Ce capacități de înlocuire, pe gaz, nuclear, hidro sau stocare, sunt efectiv operaționale sau în construcție pentru a prelua producția de bază eliberată prin retragerea cărbunelui?
3. Care este evaluarea ministerului privind riscul de creștere a dependenței de importul de energie electrică în perioada de tranziție?
4. Cum se corelează calendarul de decarbonizare cu termenele realiste de punere în funcțiune a reactoarelor Cernavodă 3 și 4 și a noilor capacități pe gaz?
5. A realizat Ministerul Energiei/ Guvernul o analiză cost-beneficiu comparativă între, pe de o parte, valoarea tranșei de finanțare nerambursabilă din PNRR condiționată de îndeplinirea jalonului 114 și, pe de altă parte, costul total al închiderii capacităților pe cărbune, incluzând dezafectarea termocentralelor și a minelor aferente, lucrările de ecologizare și de reabilitare a siturilor, ajutoarele de stat acordate Complexului Energetic Oltenia și Complexului Energetic Valea Jiului SA, plățile compensatorii și indemnizațiile de șomaj pentru personalul disponibilizat, măsurile de tranziție justă în zonele monoindustriale din Oltenia și Valea Jiului, precum și pierderea veniturilor fiscale ale bugetelor locale?
6. Dacă suma costurilor directe și indirecte ale închiderii, suportate de la bugetul de stat, depășește valoarea grantului european obținut pentru atingerea jalonului, care este

justificarea economică a respectării necondiționate a termenului, în locul unei renegocieri care să eșaloneze retragerea cărbunelui în ritmul real al punerii în funcțiune a capacităților de înlocuire?

7. Ce fonduri din Mecanismul pentru o Tranziție Justă au fost efectiv atrase și cheltuite pentru recalificarea forței de muncă și pentru reconversia economică a bazinelor carbonifere și în ce măsură acoperă acestea costul social total al închiderii, astfel încât povara să nu cadă, în final, tot pe bugetul național?

Cu deosebit respect,

Sebastian-Ioan BURDUJA

Deputat PNL